

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben neszuz nardva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 13.

Kancsuka a képviselő-választásnál.

A képviselőház tegnapi ülésében a napirend előtt Ugron Gábor érdekes felszólalásban védte a magyar államiság szuverénitását a magyar delegáció külügyi albizottságának meghunyászkodásával szemben és kiugrasztotta vele az öreg Tisza Kálmánt a bokorból, aki sietett is térde-fejet hajtani a magyar delegáció háttérbe szorításának dicséretében.

A kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalását folytatták azután a szokott módon: az ellenzék beszél, lármáz, módosításokat terjeszt elő, a kormánypárt pedig hallgat és szavaz, mint ahogyan a telefon is megszólal, ha a billentyűjét megnyomják. Valóban ez nem törvényhozói tanácskozás, hanem szavazógép működése. Ezt a látványt sokkal olcsóbban is megszerezhetné magának az ország.

Pedig nagyon drága az a játék, mely ott folyik.

Arról folyt ott ugyanis szó, hogy mily hatalommal legyen a képviselőválasztási elnök a szavazás idejére fölruházva; és mily orvoslát legyen biztosítva a választás szabadságának meghamisításával szemben.

Egy orosz hetmannak, kozák-vezérnek nincs korlátlanabb hatalma, mint aminőt a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat a választási elnököknek nyújt; csak a kancsuka hiányzik. Ehelyett azonban agyonéheztetheti, elcsukathatja, talán — ha kedve kerekedik — kerékbe is tőretheti a neki nem tetsző jelöltet s pártját.

És ez ellen nincs jogorvoslat; ha csak az ellenzék viszont be nem hozza ezzel szemben az éjszak-amerikai szabad jogszolgáltatást, hogy ugyanis egy kicsit megboxolja, azután meg meglyncheli a választási elnököt.

Valóban unikum lesz ez a törvényjavaslat, ha szentesítésre talál. Annak minden nyílt s rejtett intenczióját ama föltevés vagy elbizakodottság sugalja, hogy szerző, a mostani kormány és pártja mind örökön örökké s azután is még egy ideig hatalmon marad a husos fazekek élvezetében. E czélra eszközül szolgálja ez a törvény is, mert a kormány s pártja gondoskodni fog arról, hogy a rögtönítélő birói hatalommal fölruházott választási elnökök a statáriumot a liberálisok érdekében az ellenzéken, különösen azon a félelmetes néppárton gyakorolhassák.

Ámde megeshetik majd az a csoda,

hogy ez az iszonyu ágyu majd hátrafelé eltalál sülni. Akkor lesz majd óbégatás és fogak csikorgatása.

Megtörtént az ilyen lehetetlenségnek vélelmezett esett Belgiumban, sőt Angliában is, pedig a kormányon volt ottani liberális pártok voltak olyan jó matematikusok, mint Tisza Kálmán vagy Chorin Ferencz.

Nálunk ugyan még nem esett meg ilyen csoda, de elvégre is nincs kizárva, amint Tisza Kálmán bukását sem tartották lehetségesnek és mégis megtörtént vele az a váratlan kis malőr, hogy le kellett mondania.

Addig azonban, amíg ez az előbbutóbb kimaradhatatlan fordulat bekövetkezik, vigasztalódjunk azzal, hogy a jó Isten nem engedi, hogy a fák az égbe nőjenek. Tarnóczyt, Szibenlisztet, Bartalt, a nyitrai és stomfai tömeges választókivégzések híres hőseit a társadalom igazságos ítélete utólérte, sőt az első a kormány minden dédelgetése daczára még csödbe és bűnfenyítő vizsgálat alá is került.

Ez a vigasztalódásunk olyan alapos, amely igaz a közmondás: addig jár a Bánffy korsója a kútra, amíg eltörik.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mű-szegény.

— Francziából. —

Írta: Caverot Alfréd.

Vannak mű-festők, mű-kopialók, mű-kerészek stb. Vannak műtők is (Bár mindennap megoperálnák — őket!) Van mű-szegény is . .

Henri barátomnak a szegénység a szívére nőtt. Nem adná oda semmi áron, ugy szereti. Az pedig hasonló szeretettel viseltetik és megindító ragaszkodást tanusit mindenkor iránta.

Henri barátom szerencséje az, hogy hozzá való álláspontjára tekintve a világot. Az ő élet s világnézete oly különös, hogy azt csak kevesen fogják osztani. Pedig az ő szegénysége valóóság élvezet s gyönyör reá nézve.

Barátom ott csatangol valamely közkert kacskaringós utain és abban a — boldog gondolatban ringatózik, hogy az a szép park az ő tulajdona. Bizony. Mert ha ez a park az ő tulajdona volna, lehetne-e neki gondtalanabbul, sőt hanyagabban bandukolni, csatangolni benne? Ugy-e nem . . .

Ebben pedig teljességgel nem zavarja az a fölíratos tábla: »Gyepre lépni, virágot jétni cserjéket s fákat rongálni tiz frank büntetés terhe alatt tilos«.

Ezzel ő nem törődik.

Mert szentül meg van győződve, hogy a saját parkjában sem lépne a gyepre, nem tépne virágot, nem rongálna a cserjéket s fákat — se pénzért, se jó szóért . . .

Henri még, vagy ha úgy tetszik, már agglégény. A vendéglőben szokott étkezni. Mint mű inyencz, a mű-szegény más nem lehet, kedvencz ételeit az éteklápnak amaz alsóbb rétegeiből választja, hol — egészen véletlenül! — a legalacsonyabb árak állanak.

Erről ő mit sem tehet. Izlése ki van elégitve, éhsége csillapítva.

— Egyébiránt, szokta mondogatni, a milliomos se ehetik arany zsemlyét vagy gyémánttal kirakott idei burgonyát.

Ez a meggyőződés annyira szokásává vált, hogy nem érti az elégedetlenek elterjedt pártjának s kasztjának feljajdulását. És megtörtént már, hogy hangosan, sőt szenvedélyesen kikelt azok ellen, akik a sors határtalan perfidiájáról éhgyomorral ékes szavu szónoklatokat tartottak, ellenben egy jó ebéd után azonnal készek voltak kibékülni a lelketlennek s butának nevezett sorssal.

Ilyenkor Henri barátom magasan szárnyaló költői, fenkölt ihletséggel védelmezi az aranyos szegénységet és annak számtalan, csak a beavatottak előtt ismeretes, benső élveit.

Nem hajszálhasogató, de oly szabatosan bebizonyítja nyomoruságos életbölcsélete jogosultságát, oly rajongással ecseteli annak gyakorlati, egészségügyi s közgazdasági jelentőségét, és oly szónoki lendülettel fejtegeti annak szivnemesítő utólréhetetlen hatását, hogy vajmi sokan pártjára állanak, kivált az üres zsebeknek a holdfogyatkozással hasonló pontossággal beállani s váltakozni szokott évadjában.

Még soha senki se kapta rajta, hogy a sorsabeliek példájára ábrándos légvárakat épít-

getett volna. Soha sem isszokott valami óhajt, irigy kívánságot kifejezni. Mindig reális, gyakorlati téren mozog és egyáltalán nem szereti a képzelem világát, azt tartván, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzök; jobb ma a vajjas-sonkás zsemlye vacsorára, mint holnap a sült pulyka.

És mégis egész élet s világnézete ábrándokban, illuziókban ringatózik.

Ha a fővárosba megy és ott a lófejű vasutat használja, éppen olyan jól érzi magát mintha számozatlan bérkocsiban ülne, vagy gummi-kerekű fogaton robogna végig az utcákon.

Sőt, még jobban esik neki a ló-vasut. Mert egész komolyan latolgatja elméjében, mennyi patáliája, kellemetlensége lehetne, ha például a kocsis, akihez a lovak már tiz esztendő óta, hozzászoktak, valamely ragályos betegség áldozatául esnék. Azt is számszerű pontossággal kiokumtálja, mily kára s bosszúsága támadna abból, ha a lovak közt valamely divatos betegség törne ki és az ő istállóját is megtisztelné drága látogatásával.

Hja, az én Henri barátom kómikus ábrándozó.

Természetes dolog, hogy órája nem volt, nincs is, nem is lesz soha.

Ez pedig sok örömet s még több élvezetet nyújt neki. Kitanulmányozta valamennyi toronyórát; ő ismeri az összes kronometereket az óras kirakatokban, sőt az órákat is, — és így teljesen tájékozva van az idő mulandósága felől.

Emellett meg van óva, hogy a saját órája miatt bosszankodják, mert minden órának, mint

A szövetkezetek ügye.

A szövetkezeti törvényjavaslat már három év óta vajdik, pedig annak idején a kormány a képviselőházban hírlapjai útján is formális ígéretet tőn, hogy ezt az ügyet mielőbb megoldásra vezeti.

Szerencsétlen, idétlen születt ez a javaslat is, kivált ama rendelkezéseiben, melyek a szövetkezeteket szabad mozgásokban, fejlődésükben gátolják. Mert a kellő ellenőrzés ellen senkinek sem lehet kifogása, miután sajnos tapasztaltuk, hogy az üzletszerű szélhámosság visszaélt az ellenőrzés nélkül hagyott szabad szövetkezéssel.

A törvényjavaslat azonban zaklatást s gyámogatást tervez ellenőrzés helyett, ami az ismeretes bürokratikus huzavona mellett sirját ásná a fenálló szövetkezeteknek és rendkívüli módon megnehezítené, szinte lehetetlenné tenné újabb alakulását.

Ugy hisszük, a dolog immár megérett arra, hogy a kormány ily irányban átdolgozza a most már tarthatatlanná vált törvényjavaslatot ama tapasztalatok s tanulmányok alapján, melyeket eddigelé a különböző érdekelt felek megokolt nyilatkozataiból s a gyakorlatból mindenki elégségesképpen merithetett.

Csodálatos, hogyje tekintetben a kormányok még nem intéztek interpellációt; s még csodálatosabb, hogy a kormány maga nem ragadta meg, a kezdeményezést, hogy a fennálló szövetkezetek révén annyira érdekelt országot megnyugtassa.

Sajnos, hogy a kormány az utolsó időben ráért huszonhárom vasuti engedményt tanulmányozni, az országgyűlésnek ajánlani, és elfogadtatni, — mert talán volt elég szószólója a konzesszionáriusoknak, de erről az ügyről teljesen elhallgatott, holott ezek a szövetkezetek legalább is oly fontos országos érdeknek képeznek, mint a jól ismert vasuti engedmények.

Ennek is csak az az áldatlan egyházpolitikai békebonthatás az oka. A jutalmazások el nem maradhattak.

Elvégre azonban a szövetkezeteknek is kell sorát ejteni; különben a nyár utóján várható képviselőválasztások alkalmával az ellenzéki pártoknak kell ez országos ügyet a legsürgősebb feladatok közé igtatni.

A Kelet forrongása.

Az örmények, bolgárok s maczedonok Várnában gyűlést tartottak tegnapielőtt, a hatóságok tilalma daczára. A gyűlés tiltakozott a török kormány által ígért, de még be sem hozott engedmények elégtelensége miatt és követelte az önkormányzatot.

Kréta szigetén pedig nyílt lázadás tört ki. Junius 9-ről távirják ugyanis, hogy a krétai felkelők három zászlóalj török katonaságot lemészároltak. A sziget nyugati részén fekvő falvak elpusztítása következtében 5000 menekült a Spadnafok közelében levő hegységbe vonult, hol a legnagyobb nélkülözéseknek van kitéve. A Kréta részére szánt 16 zászlóalj már odaérkezett. Minthogy azonban a felkelés a nyugati kerületekre is kiterjed, nem tekintik elégségesnek a Krétai szigeten levő 34 zászlóaljat. A porta ennél fogva elhatározta, hogy még két zászlóaljat küld Krétába.

Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy Görögország a hatalmak közbenjárását kérte a krétaiak érdekében. Miklós cár pedig — állítólag — úgy nyilatkozott, hogy az örmények megszárlásába nem akart beavatkozni, de az orthodox balkánfélszigeti népek irtását nem fogja megtűrni.

Berlinben ezzel hozzák kapcsolatba a czár bécsi útját, mely f. é. szeptember hóra kilátásba vétetett.

A keleti látó-határon immár mutatkoznak az első komoly vészterhes fellegek.

Bosznia haladása.

A megszállott tartományok haladásáról érdekes képet nyújt az a kimutatás, mely mint a nem régen befejezett népszámlálás eredménye fekszik előttünk. Vaskos, több mint 800 oldalra terjedő kötet ez, mely részletesen megismerteti velünk Bosznia és Hercegovina vallási, kulturális, gazdasági, ipar és kereskedelmi viszonyait.

Az elmúlt 10 év alatt a megszállott tartományok lakossága több mint 200,000 lélekkel növekedett. 1885-ben volt 1,336,091, 1895-ben pedig 1,568,092, ami évenként 1,74% növekedést jelent. Sarajewo lakossága 26,268-ról 38,083-ra növekedett. (A lakosság e létszámába nincs beszámítva a katonaság.) Tiszta lakossága már több, mint 10,000.

Az okkupált tartományokban levő vallásfelekezetek közül legnagyobb gyarapodást mutatnak fel a katolikusok. P. Sarajewoban tíz év előtt volt 3,326 kath. vallású, ma ezek szá-

ma 10,672. Jelentékenyen megnövekedett a bosnyák fővárosban a protestánsok száma is: 538-ról 3596-ra. Az a körülmény, hogy a mohamedánok száma is nőtt, jele, hogy egészséges, életképes nép. — A lakosság egészséges voltának különben még nagyobb bizonyítékai is találkoznak e kimutatásban; feltűnően kevés u. i. a nyomorékok száma és aránylag rendkívül nagy a hosszú életű emberek száma: 155 százéves embert találtak, száz éven felül pedig 128-at.

A közoktatás terén igen nagy a haladás. Maguk a mohamedánok 40 a törvényeknek megfelelő elemi iskolát állítottak 10 év alatt. 1885-ben volt 67 állami elemi iskola, ma van 166. A középiskolák száma 19, közöttük 3 főgymnázium. — Mikor okkupálták e tartományokat az egész országban egy kórház volt, ma van 22.

A mezőgazdasági viszonyok is sokat javultak. Legjobban mutatja az a körülmény, hogy a kisbirtokosok száma nő, a zselléréké fogy; 88,970 zsellér családdal szemben van már 86,867 kisbirtokos család.

Kívánjuk, hogy az a haladás állandó és igazi legyen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

Junus 12.

Elnök: V a y Béla báró.

Jegyzők: R u d n y á n s z k y Béla báró, G á l l József, G y u l a i Pál.

Elnök: d. e. 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Bemutatja Varasd, Trencsén és Csongrád vármegyék fölíratát, melyekben a főrendiházat a millennáris ünnepek alkalmából üdvözlük.

A fölíratok örvendetes tudomásul vétetnek, s megőrzés végett az irattárba helyeztetnek.

Tudomásul vették ezután az igazoló bizottság és a gazdasági bizottság jelentéseit, a pénzügyi bizottság jelentését az orsz. statisztikai hivatal elhelyezése céljából emelendő állami épületről, valamint a cs. és kir. közös hadsereg, haditengerészet és a magy. kir. honvédség egyéneinek ellátásáról szóló törvényjavaslat tárgyában. Vita nélkül elfogadták továbbá a viljevo-kápolna-noskovesi, a komárom-dunaszerdahelyi, a szegszárd-báttaszéki és a nagy-

minden asszonyoknak, megvannak a maga szeszélyei; mindakettő rendszerint vagy nagyon siet, vagy nagyon késik; és akkor szokott leginkább megállni, mikor legkevésbé kívánja az ember; egyébként pedig nagyon sok pénzt nyel el külső s belső reparációkra.

Tessék elhinni szavamra, hogy igen sok tért venne igénybe, ha föl akarnám sorolni mindazt, amivel az én Henri barátom nem bír. Ennek a teljes lajstromát legyen kegyes a szives olvasó saját izlése s képzelő tehetsége szerint egybeállítani magának. Biztosítom, hogy a lajstrom nem lesz teljes soha.

Emellett pedig Henri barátom soha se szidja a gazdagokat. Ellenkezőleg. Inkább szánja őket, ezeket a szegény gazdagokat, akiktől annyi sok élvezetet megtagadott a kegyetlen sors, aminőket a legelső jött-ment szegény fáradság nélkül megszerezhet magának.

Melyik milliomos ismeri azokat a benső gyönyöröket, melyek a pillanatnyi pénzzavarban rejlenek? Ilyen állapotokat a tehetős osztály nem képes a maguk teljes mivoltukban fölérteni, annál kevésbé egész varázsukat éldelni. Ez olyan sport, amelyet csak kiválasztott lelkek képesek izlelni és becslelni.

Csekélyke összeg pénzbelépné egy vendéglőbe és ott szerényke kis estebédet enni, amellyel pedig modern Archimedes módjára egyre pontosan számíthatni, hogy a vacsora egy fillérrel se kerüljön többbe, mint a mennyi

a zsebünkben van, sőt jusson is még a pénzszedő, meg az étekhöz pinczérnek: az nagyobb számtani probléma, mint a kör négyszögűsítése vagy Vénus meg Juno pályájának kiszámítása a földön.

Mily uri nemtörődéssel dobja oda Henri barátom vagy más valaki is, akit nem akarok megnevezni, utolsó pénzét a pinczérnek, akitnek sejtelve sincsen róla, sőt aki inkább úgy néz ránk, mintha tudja a kö, milyen gazdagok volnánk vagy legalább mily rendben volnánk a holnapi nappal. A szánalomra méltó gazdagoknak halvány fogalmuk sincs ilyen boldogító érzelmekről, melyek annyi színjátzó tehetséget tételnek föl és oly kellemesen csiklandozzák idegeinket.

Hát még, mikor Henri barátom oly szükségben van, mely rögtön s gyökeres orvoslást igényel.

Mily tiszta, az élet prózájának fagyos dértől ment élvezet az, midőn kedves barátom betér a zálog-intézetbe, ahol őt előzékeny barátsággal mint jól ismert házibarátot s törzsvendéget fogadják. Lidércnyomástól és egy értéktárgytól megszabadulva tér vissza onnan egy kis zálogosdi — játék után hálásan fordítva hátát a helyiségnek s gazdájának, akinek előbb a kedvében igyekeztünk járni.

A szegény gazdagok meg vannak fosztva ezektől a titkos élvezetektől valamint a kama-

Meg azután, hogy tudhatja meg az ilyen szánalomra méltó gazdag ember, vannak-e igaz barátai, szerető rokonai. Hiszen ezek mind csak az ő tüzmentes, vaspánczélos szekrénye, szelvényei s házai iránt érdeklődnek, őt magát csak szükségtelen függeléknek tartván. A rokonok amellet külön szeretettel tanulmányozzák az örökösödési eljárás szakaszait.

Henri barátomnak ettől nem kell tartania. Ő meg van s meg is lehet győződve az iránta tanusított barátságos jóindulat önzetlenségéről. Pajtásai egyikének sem jutott még az eszébe, hogy fáradságot vegyen magának őt megpumpolni. Ily vakmerőségtől őt megkimélte a kegyes sors. Barátai tehát személyes tulajdonságai miatt ragaszkodnak hozzá, és erre azután lehet is rátartós.

Csoda-e ekképen, hogy Henri barátomnak öröme telik szegénységében, amelynek annyi sok rejtett kellemes s előnye van; amelytől csak köznapi sivár lelket tagadják meg az illő tiszteletet.

Bámulatos ezek szerint, hogy mégis akadnak elfogult s elkapott emberek, akik a legelső adott alkalommal hűtelenek lesznek hozzá.

Henri barátom ezt nem képes megérteni, sőt megfoghatatlannak tartja; azért hogy a szerencse istennőjének minden csábítása s kísértése elől ment legyen, soha sem tett a lútriba, sors jegyet sem vett — amihez egyébiránt

halmagy-brádi h. é. vasutak engedélyezéséről, a 779 foknál kisebb sűrűséggel bíró ásványolajnak adómentes beszerzéséről, a fiumei és a magyar-horvát tengerparti kormányzó új palota építési költségeinek fedezéséről, a Budapest székes-főváros által felveendő kölcsönök bélyeg- és adómentességéről és a m. kir. közgazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatokat, valamint tudomásul vették a képviselőháznak az 1892. évi XXXI. t. cz. alapján kiküldött országos ellenőrző bizottság jelentésébe hozott 7433. számú jegyzőkönyvi határozatát.

Az ülésről szóló jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnök az ülést bezárja.

Ülés vége déli 12 órakor.

A képviselőház ülése.

Elnök: Szilágyi Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Dániel, Wlassics, Erdélyi, Lukács.

Elnök: Bemutatja Varasd megyének feliratát, melyben az országgyűlést üdvözlí a millennium alkalmából. (Helyeslés.) A felirat a horvát miniszterium utján érkezett.

Ugron Gábor: Testvéri üdvözléssel fogadjuk Varasd megye feliratát, igérjük is, hogy törekvéseiben támogatni fogjuk, a horvát testvéreket. De kell, hogy megkérdeje: miért küldte a megye a feliratot a horvát-szlavon miniszterium utján, mikor egyenesen a magyar képviselőházhoz is elküldhette volna.

Elnök! Konstatálja, hogy Varasd megye a törvényes utat választotta.

Lukács László pénzügyminiszter trvényjavaslatot ad be, a cukoradó-törvény némely intézkedésének módosításáról.

Napirend előtt:

Ugron Gábor: A delegációs albizottságok ellen súlyos kifogást emel. Ezek az albizottságok semmiben se különböznek a Ház többi bizottságaitól. Rendes Gyakorlat, hogy a Ház bizottságainak ülései nyilvánosak, azokon a képviselők megjelenhetnek. Micsoda jögon zárják ki tehát a delegációs albizottságaiból a nyilvánosságot? Micsoda eljárás az, hogy az ellenzéki képviselők és a közönség csak a félhivatalos közlönyökből értesül az ott történtekről? Sérelmes és jogtalan ez az eljárás s tiltakozik a zárt ajtók megett való tárgyalás ellen.

De még egy czifrabb esettel is találkozunk tegnap a külügyi albizottság ülésében. És pedig azzal, hogy Goluchovszky urnak tetszet exposéját elő nem adni. Ez igazán szomorú, de még szomorubb az, hogy a magyar külügyi albizottság Goluchovszky ur el nem mondott exposéját tudomásul vette.

nincs is elég aprópénze, nagyot pedig nem váltanak neki, mert nem mutatja.

Gazdag örökségre sem kell gondolnia, mert a jóságos természet meztagadott tőle minden rokont, annál inkább amerikai nagybácsit. Így nem is kell az újságokban a halottak névsorát naponként böngésznie.

Henri barátom ily módon amaz irigylendő helyzetben van, hogy senki sem gátolja őt szigorú életbölcselete szerint mindhalálg kitarítani, mert ismerősei és barátai nagyrabecsülik benne azt a vas következetességet, melylyel a szegénységre való elvitathatatlan jogát védelmezi és attól magát megfosztani nem enged.

Ki is jelentette, hogy mihelyt ez a jog általános érvényű gyanánt törvény által szentesítve lesz, a társadalmi s politikai problémák megoldása senkinek még az eszébe sem fog jönni.

Barátai külön katédrát kértek számára az egyetemen életbölcseletének terjesztésére, de a kormány konokul kijelentette, hogy a kormánypárt inkább a valóságos és látszólag gazdagodásnak a pártján áll, semhogy a mű-szegénység klasszikus magaslatára emelkedni képes volna.

Henri barátom azonban vigaszt talált abban, hogy párthívei nem fognak kivésni soha.

Miért kényelmeskedik a külügyminiszter? Ha a király eltudja mondani a trónbeszédet mind a két delegáció előtt, talán Goluchovszky ur is vehetne magának annyi fáradságot és lehetne annyi tisztelettel a delegáció iránt, hogy exposéját mindkét helyen elmondja. De hát meghunyászkodásra mutat a magyar külügyi albizottság s különösen annak elnökének magatartása is, hogy elfogadták Goluchovszky ur azon exposéját, melyet az osztrák külügyi albizottságban terjesztett elő. Ez nem csak a saját meghunyászkodásukat mutatja, de egyzersmind sérti a magyar országgyűlést, megalazza a magyar nemzetet. Intézetett ugyan kérdés a külügyminiszter urhoz, hogy azokat mondotta-e el az osztrák külügyi albizottságban, amikről a lapok hoztak közléseket. Igaz az is, hogy a külügyminiszter helyeseknek mondta a lapok közléseit, de hát ér-e ez valamit.

Hisz mindenki tudja, hogy Goluchovszky ur kukkot sem tud magyarul s így hogy olvashatta volna a magyar lapok közléseit? Nagyon győnge oka volt ez annak, hogy a magyar külügyi albizottság az exposé elmondatlanul tudomásul vette. Hasonló eseteknek a jövőben való elkerülése czéljából kéri az elnököt, lépjen érintkezésbe a főrendiház elnökével és közösen intézkedjenek aziránt, hogy a képviselőház tagjai a delegáció tárgyalásairól idejekorán hivatalos értesülést nyerjenek, esetleg az ülések nyilvánossá tétessenek (Helyeslés a szélső balon.)

Szilágyi Dezső elnök: A képviselő urak megtehetik, ugyan itt a házban a maguk megjegyzéseit a delegációra, de mivel a delegáció nincs alárendelve, se a képviselőháznak se a főrendiháznak, itt a házban e tekintetben semmit se lehet tenni. Ezt kívánta megjegyezni.

Tisza Kálmán: Reflektál Ugron felszólalására, mert a külügyi albizottságban tegnap ő elnökölt. Először is azt rektifikálja, mintha az albizottság egyszerűen tudomásul vette volna a külügyminiszternek az osztrák delegatusban tartott exposéját. A külügyminiszter kijelentette hogy szívesen elmondja exposéját, de csak ugyanazokat ismételheti, melyeket az osztrák delegációban elmondott. Elmondja azután, hogy tegnap az albizottságban mint vitatták meg azt a kérdést, (ugy mint tegnap közöltük) s konstatálja, hogy a külügyminiszter elismerte a lapok közlésének helyességét, csak megkönnyítette a tárgyalást, mert e tárgyhoz alaposabban hozzászólhattak.

A delegáció albizottságaira megjegyzi, hogy azok regnikoláris bizottságok, arra a házszabályok nem terjeszkednek ki. Az se új dolog, hogy ülései zártak, hazafiasságuk a törvényhez való ragaszkodások pedig ugyhiszi kétségen felüli.

A napirend:

A kuriai biráskodási javaslat részletes tárgyalása.

A 18-ik §-nál:

Kossuth Ferencz kijelenti, hogy ezt a szakaszt nem fogadja el, sőt veszedelmesnek tartja az olyan intézkedést, amelyet ez a szakasz magában foglal. A választási elnök tapasztalatból tudjuk — sokféle fufangot használ s különösen a bizalmi férfakkal történik nagy visszaélés. Ezért szükségesnek tartja hogy bevétessék a választási érvénytelenítő okok közé az is, ha a választási elnök nem lett felhiva bizalmi férfiak alkalmazására. — (Helyeslés.)

Pázmándy Dénes: Tapasztalatból tudjuk, hogy a választási elnökök semmibe veszik a bizalmi férfiakat. Arra nincs intézkedés, hogy mi történik, ha bármely oknál fogva a választásnál nincsenek bizalmi férfiak, akik ott a jelölt érdekeit képviseljék? Módosítást ajánl, mely szerint semmiségi ok az is, ha a választási elnök megakadályozza a bizalmi férfiakat a választásban való részvételnél, vagy pedig őket a választási helyiségből kitiltja! (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Lukács Gyula: Elfogadja a Pázmándy módosítását, annál is inkább, mert tud rá esetet, amikor a bizalmi férfiak a választási idő alatt, ahelyett, hogy a választási helyiségben jelöltjük érdekeit képviselték volna, a börtönben hűsültek. (Derűtség!) Módosítást ad be, melynek értelmében az elnök köteles a pártok bizalmi férfait alkalmazni.

Elnök: Szólni senki sem kívánván, a vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: A Kossuth módosítása gyöngítése a törvényszék, miért azt nem fogadhatja el. Pázmándi módosítását sem fogadhatja el, mert a javaslatban intézkedés van arra nézve, hogy ha a választási elnök a bizalmi férfiakat a választási helyiségtől kitusítja. (Nagy zaj a szélső baloldalon).

Ugron Gábor: Ahhoz nincs joga!

Lukács Gyula: Föl kell akasztani az olyan elnököt!

Erdély Sándor, igazságügyminiszter: Az elnöknek joga van erre, és a választóknak viszont joguk van új bizalmi férfiakat megnevezni, s ha ezeket sem fogadja el a választási elnök, ugy is érvénytelen a választás, mert az a törvény megsértésével történt meg.

Kossuth Ferencz: A miniszterrel szemben félre értett izmait igazítja helyre.

Mohay Sándor, előadó: Azt vitatja, hogy a beadott módosítások sem az 1874-iki választási törvény. ezen pedig a jelen javaslat szellemeinek nem felelnek meg.

Szalay Károly: Hát az is baj?

Felkiáltások a szélsőbalon: Hisz a rossz szellemet akarjuk kiűzni.

Mohay Sándor előadó: A módosításokat nem fogadhatja el.

Pázmándy Dénes: Félremagyarozott szavait igazítja helyre.

A ház a módosításokat mellőzi a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 3. §. 19. pontjánál szól.

Ugron Gábor: Kéri az igazságminisztert, hogy a tárgyalás komolyságának érdekében a vita bezárása előtt tegye meg a maga észrevételeit. Ha pedig a miniszter és a tuloldal mutatkozni nem akar, akkor, rendeljenek be vagy 200 csendőrt »parancsszóra ezek is épen oly jól fognak szavazni, mint a tuloldal ülők,» de azok annyiban lesznek jobbak a tuloldalnál, hogy nem fognak itt rendetlenkedni, mert regulához vannak szokva. (Zaj, mozgás.)

Elnök: A 3. §. 19. pontja ellen kifogás nem tétetvén, az el van fogadva.

A 3. §. 20 pontjánál.

Pázmándy Dénes: A pont két utolsó sorának kihagyását kéri.

Issekutz Győző: Nem fogadja el Pázmándy módosítását, mert azért az a két sor biztosítja a választást abban, hogy az elnök köteles a községek sorrendje szerint a hiányzókat ismét felhívni a szavazásra.

Madarász József: Kéri Pázmándyt, vonja vissza a módosítást.

Pázmándy D.: Módosítását visszavonja.

Elnök: A szakasz a módosítás visszavonása után meg sem támadtatván, azt elfogadottnak jelenti ki.

A 3. §. 20. pontjánál

Műlek Lajos: A pont kihagyását indítványozza.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: A módosítás visszavonását kéri.

Szalay Imre: Ahhoz a közmondáshoz tartja magát, hogy akit a tigris megharap, az a gyilkostól is fél. Módosítványt nem ad be, ugy se fogadná el, és a miniszterre bizza, hogy mely pontnál megfelelő módosítást tegyen.

Plósz Sándor államtitkár utal a 159. §-ra, mely épen a Szalay által kívántakat foglalja magában.

Szalay Imre: Megnyugszik a pont szövegében.

A Ház a pontot változatlanul elfogadja.

A 3. §. következő: a 4., 5., 6. és 7. §-át a Ház Kossuth Ferencz, Szalay Károly, Makkfalvy Géza, Pázmándy Dénes, és másik kisebb vitája után a beadott módosítások mellőzésével változatlanul elfogadta.

Azután folytatták a részleteket, majd Olay interpellált két ügyben. Az interpellációra Perczel felelt, s feleletét az ellenzék is megnyugvással vette tudomásul.

A kath. körök könyvtárai.

Közvetlen tapasztalati tény, hogy az utóbbi években erős és életre való mozgalom indult meg, melynek bevállott célja a keresztény közszellem megeremlése és a kath.

érdekek érvényesítése. Ezt a mozgalmat az egyházpolitikai reformok hozták felszínre, beigazolván ez által, hogy nincs az a rossz, a melyből valami jó ne származnék.

Ennek a kath. társadalmi újjászületésnek eredménye az a 323 belügyminiszterileg jóváhagyott és a törvény védelme alatt álló kath. kör, melyek a jelenben ezredéves ünnepünk alkalmából, mint egy ránk katolikusokra biztatóbb jövő előfutárai, sőt ha kell biztatókai működnek hazaszerte.

Csak hogy e körök legnagyobb részében, mint közvetlen tapasztalásból is tudjuk, nem igen van még eleven társulati élet, eltekintve sok egyéb körülménytől, hogy még fiatalok, hogy a hivatalos világ pressiója és az elfoglaltság jege még nincsen megtörve, hogy a társadalom sok fele, és gyakran fölülte ellentétes rétegeit foglalja tagjaival magába, ennek oka, hitem szerint abban keresendő, hogy egy-kettő kivételével e körök nincsenek könyvtárakkal összekötve.

Ezeknek a könyvtáraknak szükséges voltát fejtegetni ma, midőn a közművelődés oly rohamos léptekkel halad előre, hogy az egyszerű földmives és kisiparos sem éri be a pusztai anyagi táplálékkal, hanem a mellett szellemi igényel, mikor a szépirodalom, úgy mint a szakirodalom, a népszerű úgy mint a tudományos többé-kevésbé vallásellenes irányú, — teljesen felesleges.

A betű, az írott szó ereje, mindig nagyobb és állandóbb, mint a kimondotté, és ha a modern írókkal és egyházellenes könyvektől hemzsgő könyvtárakkal szembe nem állítunk fel katolikus könyvtárakat, az a befolyás, mely ezekben a könyvtárakban van, könnyen megsemmisítheti az iskola, szószer és kath. körök hatását.

Nem is vonja senki sem kétségbe e könyvtárak szükséges voltát, csak a kivétel ütözködik akadályokba, s azért halad csiga lassúsággal a megalapítás. Pedig mint minden dolognál, úgy ennél is csak a kezdet nehéz. Ezekkel a könyvtárakkal éppen úgy vagyunk, mint magánkönyvtáraikkal. Az első pár kötetet beszerezni a legbajosabb, de ha azon tulvagyunk, észre se vesszük, mily gyorsan és mily csekély befektetéssel gyarapodik könyvtárunk.

De hát kérdés: minő eszközöket vehetünk jelenleg igénybe, hogy a kezdet eme nehézségeit leküzdjük?

Véleményem szerint tán a következőket:

a) Az a j á n d é k o z á s t. Kath. körünk legutóbbi választmányi gyűlésén ügybuzgó elnökünk áldozatkészséggel felajánlotta az alakítandó közkönyvtárra szép magánkönyvtárának irodalmi osztályát. Példáját bizonyára követni fogják mások is; az ügy is megérdemli, hogy kövessék!

b) A második eszköz volna pár ezer forintnyi b e r u h á z á s a költségvetés terhére évenkénti részletekben, könyvkiadó vállalatunk közkönyvtáraikkal szemben úgy az árra, mint a fizetési határidőre nézve nagy és kedvező engedményeket szoktak tenni.

c) Azután m e c z e n á s o k a t kellene keresni úgy az egyháziak, mint a világiak, laikusok és szerzők, könyvtulajdonosok és pártolók körében.

d) Lehetne végül könyvtárunk céljaira n y á r i m u l a t s á g o k a t, versenykuglizásokat rendezni és ezek tiszta jövedelmeit és felülfizetéseit ennek az eszmének megvalósítására fordítani.

Az ügyszert és buzgalkodás időközben még bizonyára nem egy számba veendő módot fog nyújtani, a melyeknek segítségével még

ez év nyarán sikerülni fog megalapítani kath. körünk égetőn szükséges könyvtárát.

S ha ez meg lesz, öszszel, a kaszinó évad új kezdetével meg fogjuk látni, minő eleven, pezsgő társulati élet fog bevonulni katolikus érdekeink e diszes csarnokába. ○

TÁJÉKOZTATO.

Június	Julius
13. Az I. szakosztály ülése a megyénél.	1. Aradi mérnökök és építésszek utja Nagyváradra.
14. A V. Velencei Népkör jubiláris ünnepélye d. e. 9 órákor, és este 8 órákor.	
15. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 9. órákor.	
16. A nívárdi vadásztársaság közgyűlése d. u. 5. órákor.	
17. Megyei közgyűlés d. e. 9. órákor.	
17. A polgári lövész-egylet közgyűlése, d. u. 5 órákor a Sport-pavillonban.	
18. A szépitészeti és közlekedési szakosztály ülése a városházán d. u. 3 órákor.	
19. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasút részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órákor a vármegyeház kistermében.	
20. Zenekedvelők dalestélye a révi tűzkárosultak javára a Rózsabokorban.	
22-23. Országos vásár Nagyváradon.	
25. Tisza Kálmán beszámolója.	
27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása.	

UJDONSÁGOK.

* **Az új muzeum berendezése** gyors léptekkel halad előre. A munka nagyobb és nehezebb része a képek, gobelinek, keleti kárpitok fölaggatása immár be van fejezve, s mondhatjuk hogy a termék előkelő díszszel pompásan festenek, a muzeum piéce de resistance a mégis a nagy terem leend, ahol Lotz Károly óriási kartonjai, a legnagyobb és legszebb olajfestmények, végre a legértékesebb gobelinek pompáznak. Tulajdonképen csak most fogjuk látni, mily kincset bir Nagyvárad az Ipolyi gyűjteményben, mily hálával tartozik a közönség az egyletnek, amely annak nyilvánossá tételét lehetővé tette, az egylet magas pártfogóinak kik, közt első sorban a bibornok-püspököt tiszteljük, végre mily előkelő helyet biztosít a pompás gyűjtemény vidéki városaink sorában Nagyváradnak.

* **Bucusi Ujpalotán.** Szép ünnepély színhelye lesz holnap vasárnap a közeli Uj-Palota község. A Pádnai szt. Antal tiszteletére épített monumentális uj-palotai templomban ekkor lesz a bucsu szt. Antal mai ünnepe alkalmából. A szent misét P a l o t a y László kanonok, a szent beszédet pedig B r o s z t e l Lajos v.-olási segéd lelkész tartja. A szép ünnepélyen ugy Nagyváradról, mint a szomszédos községekből sokan lesznek jelen a hívek.

* **A váci püspök üdvözlése.** Schuster Konstantin dr. püspöknél, abból az alkalomból, hogy millennáris kitüntetésnek a Lipót-rend nagykeresztjét kapta a váci székeskáptalan tagjai tisztelegtek, hogy a legújabb kitüntetésé felletti örömeiknek adjanak kifejezést. A püspök csak azt fájlalja, mint kanonokjai előtt kijelentette, hogy aggkora miatt — mert 79 éves — már fárasztó utakat nem igen tehet és soká állani nem bir, ami — hacsak igen kedvezőre, nem fordul állapota — akadályozni fogja őt abban, hogy hódolatteljes köszönetét a királynak személyesen adja át.

* **Bismarck beteg.** A Hab. Nachr. arról értesül, hogy Bismarck egészsége sok kívánni valót hagy hátra. A már kitűzött tömeges fogadások elmaradnak. Bismarcknak a leg gondosabban kimélnie kell magát.

* **A legújabb csillagkeresztos hölgy.** Magyar-sombori Sombory Lajosné urhölgynek csillagkeresztos hölgygé való kinevezése alkalmából a lapok azt írják, hogy ez az első eset, hogy ily magas kitüntetésben protestáns nő

részesül. Illetékes helyről most azt írják, hogy Somboryné asszony nem protestáns, hanem katolikus családból származva, katolikus nő s öszszes, már elhalt gyermekei is katolikusok voltak, Magyar-sombori birtokán, Erdélyben, saját költségén egy róm. kath. kápolnát építtetett családja és a katolikus lakosság számára.

* **Választási mozgalmak.** Az esterházi kerületben, amelyet jelenleg Károlyi Sándor gróf képvisel, a néppárt hir szerint, a keresztény ügy körül nagy érdemeket szerzett Cziráky Béla grófot kívánja a közeledő választásoknál felléptetni. Károlyi Sándor gróf más kerületben fog föllépni, ahol megválasztása bizonyos.

* **Hogyan akart apáca lenni?** Keipp Anna 19 éves guvernant néhány nap előtt Aradról, szülei házából megszökött s tegnap reggel minden pénz nélkül Bécsbe érkezett. A leány, aki egy kolostorba akart bejutni, egész nap minden étel nélkül járkált az utcákon, míg végre éjjeli 11 órákor a kimerüléstől összeesett a Kaiser-strasse 25. számú házban levő kolostor előtt. A mentők erősitőket adtak neki s az említett kolostorba egyelőre befogadták. Szüleinek távirati értesítést küldtek.

* **Ausztria bukása.** Ne tessék megijedni, nem arról az Ausztriáról van szó amelylyel dualizmusban élünk, hanem az »Ausztria« életbiztosító-társaságról, dacára az áprilisi közgyűlés határozatának, mégis likvidálni fog, mert az igazgatók ezt az utat tartják helyesebbnek. Két nagyobb életbiztosító-intézet feltételeken hajlandónak nyilatkozott az egész tárcza átvételére, de a biztosítások természetesen csak nyolcztized értékben maradnak érvényben az átvételnél.

* **Adomány a révieknek.** A révi borzasztó tüzvész országszerte részvétet keltett. A segélyek folyton érkeznek a községbe s a megye alispánjához. A »Budapesti Hírlap« szerkesztősege 10 frt könyöradományt küldött a megyéhez a révi szerencsétlenek segélyezésére.

* **Kétféle mérték.** A hazai katolikus lapok ellen most tizenegy sajtópör van folyamatban, ellenben a Goldstein Számi nevű piszoknaptár ellen vallásügyölés czimen emelt sajtópört az állam ügyészség visszavonta. A dicső millennium esztendejében bizony jobb Munkáson Goldstein Száminak, mint katolikusnak születni.

* **A térzenék és sétatereink.** Nagyvárad közönségének hetenkint egyszer van alkalma élvezni a katonazenét. Felváltva hol egyik, hol másik séta helyen mulattatja a közönséget. A sétálókra csak az a kellemetlen, hogy a Szechenyi-tért kivéve sehol sem kaphat hűsítő üdítő italokat vagy nyalánságokat. Így aztán a közönség egy része beéri a jó cigány zenével, mely máttól kezdve minden szombaton este játszik a Szechenyi-téren.

* **Kik akarnak erdőőrök lenni?** A földmivelésügyi miniszter körrendeletben tudatja, hogy az erdőri szakiskolákba ez öszszel több tanuló vesznek fel, részint állami ellátás mellett, részint a saját költségükön. Kérvények a felvétel iránt július hó végéig a földmivelésügyi miniszterhez intézendők.

* **Érdekes irodalmi per.** Bourget Pál, a világhírű francia író és akadémikus beperelte kiadóját, Lemerret, a miért ez nem adott neki részletes számadást regényeinek jövedelméről. A bíróság, mint Párisból jelentik, Bourget javára döntött. Utasította a kiadót, hogy mutassa be Bourgetnak a regények eladásáról szóló tízévi számadást. Minden napi késedelemért 100 frankot tartozik fizetni. Érdekes, hogy a kiadó legbensőbb barátja volt Bourgetnak.

* **Oszták-magyar nagykövet balesete Moszkvában.** A Köln. Zig.-nak a következő pikáns esetet jelentik Pétervárról: Liechtenstein

herceg osztrák-magyar nagykövet kévással ama diszebéd előtt, melyet a czári pár tiszteletére adott, a czártól a Nevszki Sándor-rendjelet, a legnagyobb orosz kitüntetések egyikét kapta. A herceg fel is tüzte ezt a rendjelet a diszebédén. Másnap azonban a czár főudvarmestertől hosszú mentegetőző levelet kapott, a melyben értésére adta, hogy a Nevszki Sándor-rend nem neki, hanem S. grófnak volt szánva! egyuttal arra kérte, hogy sziveskedjék ezt a rendjelet az említett grófnak elküldeni. — A herceg szó nélkül teljesítette a főudvarmester kérését.

* **A miniszter egy fontos leirata.** A város által a sorompóknál és a vasuti állomásokon leadott áruk után gyakorolt köveztvámszedés it jog meghosszabítását, illetve újból engedélyezését kérte Nagyvárad városa a minisztertől. E szabályrendelet tárgyában tegnap érkezett le a miniszter válasza a városhoz. A leirat igen fontos kijelentéseket tartalmaz. Főbb vonásokban a következőket írja a miniszter. Kifogásolja, hogy a Körözs-hidak (2 vas és 2 gyalog) is felvették a szabályrendeletbe, holott ezek nem a kövezt-vám jövedelméből tartatnak fenn s így azok köveztvám tárgyát nem képezhetik. Ezután így folytatja a miniszter: Továbbá, tekintettel arra, hogy a *szesz italneműek* után a városi fogyasztási illeték szedést oly feltétel mellett engedélyezte a belügyminiszter a város közönségeinek, ha *ezen cikkek után más czimeken gyakorolt díjszedések beszünttetnek*, a vasuti állomáson gyakorolt kövezt és beviteli vámszedés díjszabályzatából a *törköly, szőlő erjedtek, sajtótőseprű, sör, szesz, szesz italok, ürmös, pezsgő és borra vonatkozó* tételeket nem csak kihagyni kívánom, hanem a díjszabályzatban világosan kifejezni óhajtom, hogy *mindenféle szesz és szesz italneműek kövezt és beviteli vám alól mentes*. — Kívánja továbbá a kereskedelem. min. hogy a vásárvám és a piaci helypénz szedés a kövezt-vám szedéstől külön választva tárgyalassék s így küldessék fel. A dohány, dohány-jövedéki gyártmányok és egyéb állami javak után vám és beviteli illeték nem szedhető. A sorompóknál kövezt vámmentesek a posta-távirda küldönczök, adó szállítók, előjárók, sorshuzás, ujonczozás, ellenőrzési szemlére utazó előjárók fogatai. Kérdi végül a miniszter, hogy melyik vasuti állomáson akarja a város és pedig városi nagy vasuti közegek által szedetni a köveztvámot.

* **Őszi hadgyakorlatok.** Az őszi hadgyakorlatok egy része Csáktornya vidékén fog lefolyni. Ezek a hadgyakorlatok 5 felsége is jelen lesz s pedig szeptemberben. A király gróf Festetics Jenő zalatjvári kastélyában fog lakni, a hol az udvari szállásoló bizottság már megkezdte működését.

* **Beleznay Antal ünneplése.** Lágyan, szépen csengő hangok, szomorú, pattogó nótázás csalogatta tegnap este a Korona-utca lakóit egy házhoz, ahhoz a házhoz, a hol a mi nagyvárad kedves nótafánk, Beleznay Antal lakik. A zenekedvelők dalárdája ünnepelte megalakítóját, karmesterét; névnapja alkalmából szerénnyel tisztelte meg Beleznay Antalt. Először az ünneplést *»Édes lányka«* kezdetű szép dalt énekelte el a dalárda, azután *Körössy Endre* olaszii róm. kath. káplán üdvözölte csinos, lelkes beszédben a karmestert. Elmondta, hogy milyen igaz szeretettel ragaszkodik annak a kis egyesületnek minden tagja ahhoz, aki összehozta, összetartja, folytonosan lelkesíti, tanítja őket. Ecsetelte szépen a viszonyt a mely a dalárda tagjai és Beleznay Antal között van, s befejezte őszinte szavakkal beszédét: *»Szi-vümből, lelkümből kívánjuk, hogy tartson meg*

az Isten soká nekünk, tartson meg boldogságban kedves családotnak!« Meghatottan felelt az üdvözölő szavakra Beleznay, igérte, hogy tehetőségét, idejébe szivesen bocsátja mindig az egyesület rendelkezésére, kérte a tagokat, ezután is működjenek vele jóakarattal közre abban, hogy a magyar dalt, a zenét itt édes hazánk keleti részén virágoztatni juttassák. A karmestert beszéde után lelkesen megéljenezték, s elénekeltek még *»Végig mentem az ormódi temetőn,«* *»Nagypénteken mossa holló«* és *»Erre kislány«* kezdetű szép dalokat.

* **Zsufoltság a római Sz. Péter bazilikában.** Rómából telegrafálják: csütörtökön délután kellett volna megtartani a Vatikán bazilikájában az Urnap nyolczadnapján szokásos körmenetet, de a bazilika kapuinál a tömeg ki-és befelé tolongása következtében pánik támadt, a mi Rampolla kardinálist, a ki a káptalannal résztvevett a körmenetben, arra indította, hogy visszavonuljon a sekrestyébe. Komolyabb incidens azonban nem történt. Ezután a néptömeg esőndben eltávozott a bazilikából.

* **Besorozott ujonczok kimutatása.** A honvédelmi miniszter f. évi 31000/IX. sz. alatt valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett, melyben meghagyja, hogy a besorozott ujonczokról a kimutatások sorozó járásokint való kivetés céljaira készítendők.

* **Biharvármegye diszbandériuma képen.** Nagyvárad város banderiumának tagjai: *Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Szokolay Tamás* és *Komlóssy József* tegnap délután ismét magukra öltötték a diszmagyart s teljes magyar diszben, lóháton a mint a hódoló felvonuláson részt vettek, lefényképeztették magukat a Sporttéren. — Biharvármegye tudvalevőleg 21 tagu banderiummal vett részt a hódoló felvonulásban. A banderiumot már Budapesten le akarta fényképeztetni annak vezetője *Szunyogh Péter* alispán, de a tömeges megrendelések miatt nem vállalkozott az illető fényroda a munkára. Tekintettel továbbá arra, hogy a banderium tagjainak nagyrésze nem Váradon lakik, igen nehéz utólagos fotografálást keresztülvinni, de azért minden körülmények közt megőrökitik a megye hódoló csapatát. Valószínűleg a jövő heti megyegyűlés alkalmával fényképezik le a daliás csapatot.

* **Kolera.** Az Egyiptomban uralkodó kolera járvány terjedése következtében a miniszterium az osztrák kormányval egyetértőleg az európai és ázsiai Törökországgal szemben korábban életbe léptetett behozatali tilalmat Egyiptomra is kiterjesztette.

* **Békésmegye új tanfelügyelője.** Temesvári távirat szerint *Bereg Gyula* temesmegyei segédtanfelügyelőt kinevezték békésmegyei kir. tanfelügyelőnek.

* **A megyei közgyűlés tárgyainak előkészítése.** A millenniumi ünnepek, hódoló felvonulás stb. nagyon igénybe vették a megyei tisztviselőket és a megyei bizottsági tagokat idejét s még nem készíthették elő a közgyűlésre kerülő tárgyakat. Most naponként üléseznek a szakosztályok. Ma, június 13-án az I. és a III. szakosztály, holnap (vasárnap?) pedig a IV. szakosztály tartja ülését.

* **Félelem a néppárti gyűléstől.** A csepregi kerületnek 8-ikán megtartott millenniumi oslii bucsujárása alkalmából Kapuvárott az a hír terjedt el, hogy néppárti gyűlésre mennek Osliba, s ott Lepsényi, a Magyar Néplap szerkesztője fog szónokolni. E hírtől a kapuvári liberálisok úgy látszik nagyon megijedtek, mert úgy mondják, hogy a herendi szolgabíró azért jelent meg a bucsu napján Osliban.

* **Assisi szent Ferencz élete.** (1182—1226.) *Irtá Bohner Marián*, sz. Fer. r. áldozár. A rendi hatóság jóváhagyásával. Budapesten, 1896. 8-p. 471 l. Ára füzve 2 frt, diszes vászonkötésben 2 frt 60 kr. Kapható a szerzőnél, Buda-

pest, II. ker., Török-utca 4. A hazánkban annyi rendtartománnyal bíró, valamennyi szerzetes rend közül páratlan elterjedtségnek s mindig nagy népszerűségnek örvendő sz. Fer. rend Magyarország beállott keresztény ujjaszületésében nagy szerepet van hivatva játszani. E nagy hivatás teljesítése megindulásának örvendetes előjele e becses munka, mely gondviselészerűen azt jelenti, hogy a nagy multu és nagy jövőjü népmisíós szerzetes rend lelkesen tekint fel, életének alkotójára és miatájára s kezd nagy lélekzeteket venni nagy eszmékkel és célokkal foglalkozni. Ez a mű mint épületes olvasmány is előkelő helyet fog irodalmunkban elfoglalni.

* **Anyakönyvvezető kinevezése.** A belügyminiszter *Tokay Géza* segédjegyzőt *K. Apátiba* helyettes anyakönyvvezetőnek nevezte ki.

* **Záró érettségi vizsgálat.** Tegnap végződött a premontrei gymnasiumban az érettségi vizsgálat. Egy rövid órai tanácskozás után kihirdetett az eredmény, mely szerint tizenkilencz érettnak nyilvánítottak. Jelesen érettek: *Markovits Manó, Paskutz Traján, Tóth Lajos, Weisz Ignác.* Az eredmények kihirdetése után *Nátafalussy Kornél* kir. tankerületi főigazgató hatáson beszédben buzdította a megéretteket az Isten, király és haza iránti kötelmek teljesítésére.

* **Uj kuriai bírák.** *Ilyasevits Jenő* és *Havass Károly* budapesti, valamint *Egry Kálmán* debreczeni ítélő táblai bírákat a Kuriához számfeletti bírákká neveztek ki.

* **Merénylet nemzeti zászlónk ellen s büntetése.** Nagy-Kanizsán *Morgenstein Izidor*, polgári isk. tanuló elégette a magyar nemzeti zászlót és e büntett elkövetése közben azt kiabálta, hogy a nemzeti zászlónak semmi jelentősége sincs a zsidókra nézve, a becse pedig annyi se, mint egy kapezáé. E miatt a közoktatásügyi miniszter kizárta az ország valamennyi tanintézetéből.

* **Pályázatok.** A hivatalos lap jun. 12-iki száma közli a pályázati fölhívást a Budapest székes fővárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra való fölvételre. Ennek a tanfolyamnak célja az, hogy a hallgatók a szőlőművelésben és a pinczékezelésben elméleti és gyakorlati alapon oly mértékben képeztesse-nek ki, hogy annak sikeres bevégeztével a szőlőszeti s borászati szakban nagyobb kiterjedésű szőlők, szőlő oltványtermelési üzemek vagy pinczék önálló kezelésére képesítve legyenek. A tanfolyam egy évre terjed s f. é. nov. 1-én kezdődik. Felvétetnek gazdasági tanintézetben jelesen végzett, erős s egészséges egyének. A tanfolyam tandíjmentes, szegénysorsu s kitünő bizonyítványokkal bíró egyének havi 50 frt ösztöndíjban részesülhetnek. Folyamodványok a földművelésügyi miniszteriumhoz címezve f. é. aug. 1-ig annál a gazdasági tanintézetnél adandók be, ahol az illető végbizonyítványát kapta.

* **A házaló kereskedés ellen.** A nagyvárad kereskedők egyrésze, mint már korábban említettük, mozgalmat indítottak a házaló kereskedés eltiltása iránt. Rendkívül károsnak találják ugy a nagyvárad kereskedőkre, mint a közönségre nézve, hogy mindenféle rongy árukkal előzönlök a házalók a várost és silány portékákat sóznak drága pénzen a közönség nyakába. Más városok példájára azt akarják ki vinni a városnál, hogy szabályrendeletet alkosson a házalós kereskedés betiltására. — A multkori összejövetelen kevés kereskedő jelent meg s így érdemleges határozatot nem hozhattak. Holnap vasárnap délután ismét ülésre jönnek össze, s az aláírási-iv után ítélve, ez alkalommal tömegesen vesznek részt a gyűlésen, mely holnap, vasárnap délután 4 órakor lesz a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara helyiségében.

* **A vidéki városoknak nyújtandó újabb építési adókedvezményekről** már régebben törvényjavaslatot nyújtott be a pénzügyminiszter. A javaslat élénk érdeklődést keltett a vidéki városokban, a melyeknek jelentős része Szeged, Győr, Komárom, Miskolc, Kecskemét, Sopron stb. fölliratokban arra kérte a képviselőházat, hogy a törvényjavaslatban foglaltaknál nagyobb adókedvezményeket engedélyezzen a vidéki városi építkezéseknek. E fölliratok kétségtelemre tették, hogy a kormány javaslata csak hosszabb vita után s nem jelentéktelen módosításokkal emelhető törvény erejére. Erre a hosszabb vitára pedig nem futja ki abból az időből a meddig együtt lehet még tartani az országgyűlést. A szóban levő törvényjavaslatot tehát, mint halljuk, nem veszik föl amaz ügyek sorozatába, melyeket a parlament még a nyári szünet előtt elintéz.

* **Terjed a sertésvész.** Görbed községben erősen pusztít a sertésvész. Már hetek óta hullanak az állatok, mérhetetlen kárt okozva a lakosságnak. A hatóság erélyes intézkedése semmi eredményre nem vezetett.

* **Mérenylet Párisban.** Tegnapelőtt éjjel két órakor újabb bombamerényletet kíséreltek meg. A Hausmann-boulevard 27. számú házának kapusát a jelzett időben heves csöngetés verte föl álmából és abban a pillanatban, hogy a kapu megnyílt, a bombát bedobta. A robbanás azonban senkit meg nem sértett és az okozott anyagi kár is jelentéktelen. Az egész bomba 6 centiméter átmérőjű és 8 centiméter hosszú. Egy régi kakaó dobozból készült és csak puskaporral volt megtöltve. Hogy mi volt a merénylő célja és indoka, — még nem tudják.

* **A magyar diákkongresszus** előkészületei nagyban folynak. A fővárosból az egyetemi kör, a segély-egyletek, az állatorvosi akadémia, a református és katolikus teológusok, a rabbiképző-intézet, a vasuti- és posta-tanfolyam részéről ötven hivatalos kiküldött vesz részt a kongresszuson, a kolozsvári ifjuság részéről pedig 17 kiküldött. Azonkívül képviselve lesznek a kongresszuson az összes vidéki ifjúsági egyletek. A kongresszusi ünnepségek programjába fölvettek egy matiné is, amelyen Herczeg Ferencz föllolvas, Ábrányi Emil szaval, Ábrányiné Wein Margit és Takács Mihály énekel, továbbá közreműködik Náday Ferencz és Meszlényi Adrienne és a kecskeméti zenekör.

* **Vakmerő tolvaj.** Péter János jákóteleki csavargót nagyon jól ismeri már a rendőrség mindenféle jeles tetteiről, melyekkel nem egyszer jött már összeütközésbe a kihágási és büntető törvénykönyv különböző pontjaival, s a melyek nem egyszer voltak már okai annak, hogy pár napig nem láttá Péter János a szép napvilágot. Most ismét keresi a rendőrség a híres csavargót, keresi azért, mert tegnap délben bámulatos vakmerőséggel oda ment Molnár Imre borsi paraszt-ember kocsi-jához és igen sok ember szemeláttára, kirántotta a fekvő gazda feje alól a kabátját és elszaladt vele. Eddig még nem sikerült megcsipni.

Kereskedelmi kongresszus.

A magyar kereskedelmi kongresszus jun. 15., 16. és 17. napjain lesz. Az üléseket ismerkedő est előzi meg, június 14-én este 8 órakor az István főherceg szálló (Akadémia-utca) I. emeleti külön termében. A kongresszus maga teljes üléssel kezdődik, melyet a kongresszus diszelnöke Dániel Ernő kereskedelmi miniszter nyit meg június 15-én délelőtt 10 órakor a kiállítási ünnepek csarnokában. Két szakosztály alakítását tervezik, melyek a kitűzött kérdéseket a következő sorrendben fogják tárgyalni:

I. szakosztály. A Magyarország és Ausztria között kötendő új kereskedelmi és vám szerződésbe a magyar kereskedelem érdekében minő határozmányok fölvétele volna kívánatos? Előadó: Hüttl Tivadar. — Az osztrák-magyar bank kiváltságának meghosszabbítása alkalmával a magyar kereskedelem érdekében minő határozmányok fölvétele volna kívánatos? Előadó: Hüttl Tivadar. — Minő intézkedések által volna

a kereskedelmi szakoktatás és önképzés hazánkban leghatásosabban előmozdítható? Előadó: Nőgy László és Révay Mór. — A hitel-törvénykezés terén minő reformok létesítése mutatkozik kívánatosnak? Előadó: Sarkady Lajos dr. — Minő intézkedések által volna a fogyasztási adók beszedési módja a hazai kereskedelem szabadabb mozgása érdekében megváltoztatható? Előadó: Mautner Adolf. — Minő gyakorlati intézkedések volnának a magyar ipar állandó pártolása érdekében különösen a kereskedelmi téren hathatóan megtehető? Előadó: Schvarcz Antal.

II. osztály. 1. Minő reformok volnának a hazai kereskedelem érdekében a III. osztályu kereseti adónál létesítendő? Előadó: Hamburger Béla dr. 2. Minő intézkedések által volna a cégbejegyzési kötelezettség pontosabb teljesítése és a cégvalóság elvének szigorubb megvalósítása különös tekintettel a rövidített nevek mögött rejtőző álczégekre biztosítható? Előadó: Messinger Simon dr. — 3. Kívánatos-e a főváros és vidék fennálló kereskedelmi területeinek képviselőik összejövetele útján való központi szervezése? Előadók: Diviaczky János és Kulinyi Zsigmond. — 4. Minő intézkedések által volna a kereskedőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak agg korukban való ellátása biztosítható? Előadó: Eichenvald Gyula dr. az utazó egyesület h. titkára. — 5. Kívánatos-e, és ha igen, minő törvény módosítása? Előadók: Fritsch Péter és Sugár Ignác dr., a miskolci keresk. kamara h. titkára. — 6. Kívánatos-e és minő irányban a házaló és vándor ipar ügyének rendezése? Előadó: Stauber Antal.

A kongresszus ülései délelőtt 10 órától 1 óráig tartanak. A kiállítás területére szóló kedvezményes belépő jegyeket a kongresszus tagjai 5 darabként 1 frtért az ismerkedő estén válthatják meg, hol a kongresszusi jelvények is kaphatók 1 frt 20 krért. A kongresszusban való részvételre a magyar kereskedelmi csarnokban (V. Mérleg-utca 13. sz.) lehet még jelentkezni. A kereskedelmi kongresszus iránt az érdeklődés országszerte igen nagy és így remélhető, hogy annak tárgyalásain élénk vita fog kifejlődni.

Iskolai vizsgálatok.

A nagyváradai községi elemi fiúiskolák II. osztályainak tanévzáró vizsgálatai az olaszii iskolában f. évi június 16-án, az újvárosi, központi iskolában f. hó 17-én és a váraljai iskolában f. hó 18-án fognak megtartatni. A vizsgálatokra melyek mindenkor délelőtt fél kilenc órakor veszik kezdetüket, az érdeklődő szülőket, gyámokat, az érdeklődő tanügybarátokat és a vizsgálati bizottság tagjait ezennel tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1896. június 1. **Várad** Mór, vizsg. biz. elnök.

Az iparostanonciskola zárvizsgálatai f. hó 16-tól 20-ig az alább megjelölt sorrendben s helyeken mindenkor esti 6—8 óra között fognak megtartatni:

Június 16-án kedden. Vizsg. elnökök. Vizsg. biz. tagok:
A I. oszt. a Reálisk.-ban Kovalik János. Cser János.
B I. oszt. a Reálisk. Ováry Lajos. Kovács Ferencz.
A III. a közs. polg. isk. főtiszt. Kékus V. dr. Várady Zs.
B III. a közs. polg. isk. dr. Molnár Imre. Hegedüs József.
CD III. a közs. polg. isk. K. Nagy Sándor. Varga László.
CD III. a Reáliskolában. Stark Gyula. Nozáky Rudolf.

Június 17-én szerdén.
Kezdő oszt. a Reálisk. Bauma Vincze. Ujvári Vilmos.
Haladó oszt. a Reálisk. Tarsoly Ferencz. Miliák József.
Haladó oszt. a Reálisk. Óó Mihály. Andriška K.
C I. oszt. a Reálisk. Kovalik János. Mészáros József.
D I. oszt. a Reálisk. Diósi Soma. Weisz Károly.

Június 19-én pénteken.
AB I. oszt. a körözsp. Stark Gyula. Mihályi Ferencz.
elemi fiúiskolában
CD I. oszt. a körözsp. Guttman József. Széles József.
elemi fiúiskolában

Június 20-án szombaton.
A II. oszt. a polg. isk. dr. Sarkady L. Bercsey György.
B II. oszt. a polg. isk. Hegyesy M. Guttman József.
C II. oszt. a polg. isk. Láng József. Palkovics Imre.
D II. oszt. a polg. isk. Máthé Lajos. Justh Sándor.

Midőn erről a vizsgáló bizottság tisztelt tagjai ez uton is értesítetnek, van szerencsém a zárvizsgálatokon való megjelenésre az érdeklődő közönséget, szülőket s iparos mester urakat tisztelettel meghívni.
Nagyváradon. 1896. június hó 6-án.

Az ipariskola igazgatósága.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A »Nagyvárad-i gyorsíró-egyesület« alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátva s leküldötte a városhoz.

Igazságszolgáltatás.

Kifosztott pénzeslevél.

Törvényszéki tárgyalások.

Bonyodalmas, rejtélyes ügyet tárgyalt ma a nagyvárad királyi törvényszék büntető-osztálya. Egy pénzes levél oka az ügynek, egy pénzes levél, mely pénz nélkül érkezett Berettyó-Ujfaluba a sárréti bankhoz.

Winkler Márton bereg-böszörményi lakos adta fel a levelet Nagyváradon, állítólag 118 forint tartalommal. A sárréti bank kifogás nélkül átvette a levelet, s mikor felbontották, akkor látták csak, hogy nincs benne semmi.

A bank értesítette Winkler Mártont a dologról, mire Winkler feljelentést tett a posta ellen. A postaigazgatóság Csátáry István titkárt küldötte ki Bereg-Böszörménybe, a panaszos tartózkodási helyére az ügy megvizsgálása végett.

Csátáry hivatalos buzgalmában kissé túlmént a határon, s mikor a vizsgálat olyan adatokat hozott felszínre, melyek a panaszos bűnösségét mutatták, a vizsgálatnál jelenlevő csendőröknek meghagyta, hogy panaszoszt ne bocsássák haza, míg a vizsgálat teljesen befejezve nem lesz.

A pénz eltűnésében később teljesen Winkler Márton látszott bűnösnek, a miért is a királyi ügyészség család büntetének kísérlete miatt vádat emelt ellene. Winkler Márton viszont személyes szabadság megsértésének vétsége miatt emelt vádat Csátáry István postai titkár ellen.

Ezt a kettős ügyet tárgyalta tegnap este 7 óráig a kir. törvényszék Millye Gyula elnökelete alatt. Szavazó bírák voltak: Nagy József, Csathó Zsigmond, jegyző: Hrabal Ottó.

A vádló hatóságot Böm Jenő kir. alügyész képviselte. Winkler Márton Hlatky Endre, Csátáry Istvánt pedig Rádl Ödön védte.

Első rendű vádlott Winkler Márton előadta, hogy a 118 forintot a Zóna-kávéházban tette a sárréti bankhoz czimezett levélbe, s hogy az elveszett, csak úgy magyarázható meg, ha valaki a kinek kezén a levél keresztül ment kivette az összeget belőle.

Állítását megczáfolja azonban azon tény, hogy a levél feladásakor 30 gramm volt és mikor Berettyó-Ujfaluba érkezett csak egy grammal találták kevesebbnek, a mit bizonyára a mértékek különböző érzékenysége okozott. A levélnek ha a kérdéses pénzösszeg benne lett volna a szakértők állítása szerint a feladásnál legalább 36 grammnak kellett volna lennie.

A felbontatlanságot igazolja továbbá a pecsét épsége, mit a vádlott panaszos azzal igyekezett megmagyarázni, hogy a pecsétet feltörték és később más pecsétnyomóval zárták le a levelet; a mely állítás azonban hatalmas argumentum saját maga ellen, mert nála találtak egy olyan pecsétnyomót, a melyel a levelet lezárták.

Ezért bebizonyított tény a királyi ügyész állítása szerint, hogy Winkler Márton csalási szándékkal nem tette a levélbe a kérdéses összeget.

Másodrendű vádlott Csátáry Istvánt személyes szabadság megsértésének vétségével vádolta a királyi ügyész, mert jog nélkül letartóztatta panaszos Winkler Mártont akkor, mi-

dön öt csak a panasz meghallgatására és megvizsgálására küldték ki, nem pedig egyszersmind Winkler Márton esetleges bűnösségének megállapítására is.

A királyi ügyész hatalmas, logikus érvelését Hlatky Endre és Rádl Ödön alapos védőbeszédének dacára nagyrészt elfogadta, a királyi törvényszék és elítélte első rendű vádlott Winkler Márton csalás bűntettének kísérlete miatt 1 havi fogságra, 50 forint pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre; másodrendű vádlott Csátáry Istvánt pedig személyes szabadság megsértésének vétsége miatt 100 forint pénzbüntetésre.

Ítélet ellen vádlottak és a királyi ügyész feleltek.

SZINHÁZ.

Pillangó csata.

Sudermann színműve.

Sudermann Herman a »Becsület« s »Othon« darabjai után méltán megérdemli a zseniális jelzőt s a modern drámaírók között az elsők között áll. A jelen társadalom életének egyik legjelesebb megfigyelője, alakjai valók, igazak, természetesen s nemcsak drámáiban, de kisebb lélekzetű műveiben is feltaláljuk sajátos egyéniségét, bámulatot megfigyeléssel. A »Pillangó csata«-ban is a zseniális megfigyelő talentum nyilatkozik meg legintenzívebben. Alakjai pompásak, igaz költői ecset vonásaival jellemelve, jelenetei hatást keltenek: az egész mű lényegén megérzik a kiváló színpadi technika érzék s mégis? . . . A »Pillangó csata« nem áll ezen a magaslaton, ahova az őszinte elismerés Sudermann előbbi műveit felemelte!

A »Pillangó-csata« alakjainak gyenge fegyverük van ahhoz, hogy a cselekvéshez méltó erőt kifejthessék. Sudermann olyan motívumra épít ezen színművét, a melyet nem lehet elfogadni drámai alapként, vagy az együgyűség elég ahhoz, hogy egy több órára kiterjedő színmű cselekvényének összeütközésének, fordulatainak, alapvető elementuma legyen? . . . Sudermann pedig ebből indul ki. Az életben lehet így, de egy drámánál, ahol egy magasb, általánosnak elismerhető s individuumokban is az általános emberi cselekvésre tipikus jellemző erővel rámutató lélektani motívumokból kell kiindulnia a cselekvésnek.

Az egész darab egy pompás karakterizáló erővel s az igaz életből — kiváló megfigyeléssel — elesett-kép, témája a »főúr vadászat« aktuális erővel süti rá az érdekesség bélyegét s alakjai addig míg a szerző nem akarja rájuk erőltetni drámai hivatásukat, oly pompásak s természetesen s — bár a német társadalmi régiókból választva — annyira általános emberi vonásokkal vannak felruházva, hogy jó ismerősként üdvözöljük őket.

(Hergentheimné) Laczkó A. két leányával (Elza) Szerémy s (Laurával) Turchányi folyton gazdag fényről ábrándoznak. Elza a szép özvegy meg (Keszlerrel) Janovits viszonyt folytat, meghódítja (Maxot) Szatmáry, (Vinkelmann) Szentgyörgyi gazdag gyáros fiát s ez vőlegénye lesz.

Elza elbizakodva sikerén — ostobaságból — találkat ad Keszlernek s a kis (Rózi) Cserny Vinkelmanné harmadik leánya, ki megszereti Maxot — együgyűségéből — kifecsegi Elza találkáját régi udvarlójával. Aztán Max is megszereti Rózikát bár ezen érzélem conceptiójának indokolása olyan lélektani alapon nyugszik, mely inkább nevetséges, mint drámai hangulatot idéz elő.

Egy szó mint száz; ha a darabot, mint drámát bíráljuk el, igen sokat szólhatunk elene, mint drámai képet, az egyes alakok költői megrajzolását tekintve a »Pillangó csatát«, Sudermann újabb babérijának tekinthetjük.

A szereplők közül Szentgyörgy vált ki, nagy művészettel játszott meg a kissé rideg de jószívű üzletének elő gyáros alakját, ismerjük Szentgyörgy művészetét de ilyen pompás alakítást tőle sem látunk mindennap, való

igaz alak volt ő, mintha az életből lépett volna be a színpadok közé.

Másodsorban Cserny Berta érdemi meg az elismerést, ki Rózi nehéz szerepét törekvéssel, készséggel igyekezett elfogadhatóvá tenni s ez sikerült is neki, bár itt ott küzdenie kellett a naivitás fölényben tartásaért s ez a küzdelem — temperamentuma, egyénisége ellen — sokszor kiértékelte játékából.

Janovics élénken játszott meg Keszler alacsonyabb fajtaú vivem szerepét, a többiek Laczkó, Szerény, Turchányi, Rózsahegy, Bartos többé kevésbé hozzájárultak az est sikeréhez.

Szathmáryra megjegyezzük, hogy itt-ott használható színész lenne, ha örökös pathasáttal megtudna szabadulni s egy kissé fesztelebbül érezné magát a színpadon, hiszen a kathurnusos darabokban is a verizmussal hatnak manapság.

P. J.

Hírek a színpadokról. S. Áldor Juliska rekedtsége miatt ma darab változás van. Az előre hirdetett Szultán helyett a Kétárva adják. A czimszerepeket Laczkó Aranka és Cserny Berta játsszák. A többi nagyobb szerep Kantay Teréz, Szelényi E., Klenovics, Szentgyörgyi, Vendrei, Szatmári, Rózsahegyi és Janovics kezeiben van. — Vasárnap délután Szapáry Péter történelmi népszínművét adják. — Este Vidor Pál énekes népszínműve, az Ingvenélők kerül színre, a két főszerepet Turchányi Olga és Rózsahegyi játsszák.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

41

Ugyan mit is gondolt rólam, mikor látta, hogy oly vidám arccal tekintek a kapitányra? Miért lett Tom oly sápadt? — Vajjon valóban csak ülésre jött-e ide?

— Nem mennék haza? mondom a kapitánynak, mikor végre elhalgatott. Ugy találom, hogy igazán hidegebb kezd lenni.

Kihuzza óráját és elcsodálkozik, hogy az idő oly gyorsan tovaröppent. Neki is haza kell mennie.

Végre otthon vagyunk. Adél már az ablakból int felém.

A kapitány nagy örömmel visszautasítja meghívásomat, hogy jöjjön velem Adélhez. Ot szolgálati kötelességei gátolják benne; de ma este engedelmmel el fog jöni, hogy tudakozdjak, hogylétünk felől.

Gyorsan belépek a nappali szobába. Adél a pamlagon ül s gondtalanul játszik karman-tyujával, ajka körül sajtósárga, elégedett mosoly dereng. Tom pedig ott ül a pamlag-asztal másik oldalán. Ajkait erősen összeszorítja, orrcimpái remegnek. Ismerem ezeket a jeleket: bensejében vihar dúl, melynek kitörését csak a legnagyobb erővel bírja visszatartani.

— Itt van már? mondja Adél ugyanazzal a mosolygással. Hol maradtál oly soká, Lon? Éppen Mansfeldt kapitányról s rólad beszélünk. Hogyan történt, hogy teljesen elvesztetünk titeket? Ez talán csak nem volt szándékosan rendezve?

Én azonban ügyet sem vehetek Adél szavaira, sem csintalan nevetésére, hanem — félig vontatottan, mert be akarom várni, mit tesz férjem — oda lépek ehhez, hogy csókot adjak és megmondjam neki, hogy örvendek látásának. És ha csak azért, mert Adél jelen van.

Tom azonban édes-keveset látszik ezzel törődni, a tekintetében pedig olyan valami visszautasító hideg büszkeség csillan föl, hogy a fél uton megállok s csak néhány halk üdvözlő szót rebegek.

— Most majd levetem felső öltönyömet; szólj Adél mintegy bizonyosságul annak, hogy ő itt fölösleges. Nektek ugyanis sok megbeszélési valótok lesz.

Igy hát egyedül maradunk.

Nos, egy ülés kedvéért nem jött, mondom magamban; és ettől a gondlattól ismét föléled régi pajzanságom. Eszembe jut, hogy volt idő,

midőn ez a férfi engemet angyalnak tartott. Ilyen visszaemlékezés bátorra teszi az embert.

Én tehát minden figyelmet arra fordítom, hogy kiszámított lassúsággal lehúzzom a keztyűmet.

Tom ott ül ellöttem; az egyik karját a szék támláján nyugtatja, kezét a gyomra fölé összetéve játszik az ujjával, mialatt tekintetével minden mozdulatom figyelemmel kíséri.

— Ugy látom, hogy te itt pompásan mulatsz, szólal meg végre nyugodtan, de nem minden keserűség nélkül.

Én pedig — miért is bír az ember oly kevéssé uralkodni magán? — elpirulok a fölem tövéig s elfordulok tekintetemmel, mert eszembe jut, hogy a szánkázást elakartam titkolni tőle.

— Mansfeldt ur, folytatja azután gúnyosan, bizonyára nagyon kedves társalgó.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A holnapi interpellációk.

Budapest, jun. 12. (Saj. tud. táv.) A képviselőház holnapi ülésén Ugron G. a külügyi helyzetről, Holló pedig a Lueger támadásai miatt interpellál.

A tengerészeti albizottság ülése.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma ülést tartott. Az ülésen Teleky Sándor gróf ismertette a költségvetést, melyet a bizottság tagjai vita nélkül elfogadtak. A részleteknél Sterneck tenger-nagy szolgált felvilágosításokkal.

A király látogatásai.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége a király ma megjelent a ludoviceumi növendégek gyakorlatán és a látottak felett legnagyobb meglepedését fejezte ki. A ludoviceumból az új ország-házba ment a Felség, a melyet Tisza Lajos kalauzolása mellett szemlélt meg.

Horvátok a kiállításon.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt ez er horvát érkezett Pozsega megyéből a kiállítás megismerésére. A horvátokat lelkes fogadtatásokban részesítették.

A külügyminiszter expozéja és Szerbia.

Belgrád, június 12. (Saj. tud. táv.) A Neue Freie Presse és több budapesti lap, azon hirt közölte, hogy gróf Goluchowszky külügyminiszter expozéja, itt mély benyomást idézett elő és ezt bebizonyítandó, hivatkoztak, a Risztics féle »Srpska Zastara« cz. lapban megjelent egy cikkére. A »Magyar Értésítő« itt e nilevelezője, illetékes helyről felkérte annak kijelentésére, hogy az illető cikk, gróf Goluchowszky expozéját megelőzőleg, egy nappal előbb, tehát oly időben jelent meg, midőn Belgrádban, a külügyminiszter beszédjéről, senki még csak tudomással sem bírt.

Az expozé, különben valami különös mély benyomást nem idézett elő. Az itteni lapok ovást emelnek az ellen, hogy Szerbia belügyi a delegációban egyáltalán discussió tárgyává tétetnek.

Nagyvárad ember kitüntetése.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.) Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma megnyitotta a róza-, zöldség-, gyümölcs-, virág kiállítást, megismerelte a kiállított dolgokat és megdicsérete Farkas József várad-velencei műkertészt, a kiállítási és millenniumi nagy érmet nyert.

A szolnoki vallásügyolás.

Szolnok, jun. 12. (Saj. tud. távir.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter most döntött a templomi botrányt előidéző diákok fölött, a miniszter oly képpen határozott, hogy a főbűnöst, ki az ostyát kiköpte, kizáratással büntette, a többi 3 bűnrészt, a kizáratást megelőzőleg ötöd-rangu büntetéssel sújtotta. Általános az óhaj, hogy a felekezetenküli Posch Jenő tanár, más helyen alkalmaztassék. Egy buzgó kath. hívő 100 frtot adományozott, hogy márvány kövel jelöltesék meg azon hely, hol az ostya kiköpetett. Tehát a kiengesztelés meg lesz örökítve.

Kivégzett rablógyilkos.

Budapest, június 12. (Saj. tud. távir.) Csonka ismeretes rablógyilkost ma kivégezték. A kivégzés előtt Csonka oda kiállott Bali hóhérnak, hogy kitegyen magáért, jól dolgozzék, mert rövidesen akar a másvilágra jutni.

Közgazdaság.

A petroleum-kartell. A magyar és osztrák petroleumfinomító-gyárak között létrejött kartell-egyezményt június 10. délben Budapesten, irták alá a gyárak képviselői. Az aláírás előtt ülést tartottak a hitelbank helyiségeiben s felolvasták a kartell-szerződés pontozatait. Ezek szerint az egyezmény érvényessége 1897 április végeig terjed. A kartellben az összes magyar és osztrák gyárak résztvesznek, valamint a boszniaiak is, s együttvéve 63 gyár lépett szövetségre a fogyasztók rovására. A megállapított kontingens 1.6 millió métermáza, melynek közel harmadrésze a fumei, brassyói és oderbergi finomítókra jut. E három gyár tudvalevően a magyar általános hitelbank patronátusa alatt működik. A pozsonyi új finomítógyár kontingense 120.000 métermáza, a Trzelenében (Galiczia) épült új gyáré pedig 70.000 mm. A közös vámterület összes szükséglete 1.88 millió mm. A kartell nem állapítja meg ugyan az árakat, de mindazonáltal már a legközelebbi időre várható az árak emelkedése.

A kolumbási légy az idén sem kiméli meg Lippa vidéken a szegény szarvasmarhákat. A Lippa környékbeli falvak közelében így Sistarovecz, Kizdia, Lábasincz és Vizmán már kisebb-nagyobb rajokban tüntek fel, és számos megbetegedésen kívül több állat már el is hullott.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 12.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	150.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	145.—
Osztrák magyar bankrészvény	965.—
Magyar hitelbank részvény	882.75
Osztrák hitelintézeti részvény	852.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	357.—
20 frankos arany (Napoleonador)	9.52
Német birodalmi márká	58.80
London vista	120.15

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Szombaton, 1896. június 13-án,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

A két árva.

Népdrama 4 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1896. június hó 14-én

két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárral:

A gyermekrablónő.

Látványos színű 5 felvonásban.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

INGYENELŐK.

Népszínű 3 felvonásban.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Biharmegyei takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A m. kir. kormány által az 1895. évi LI. törv.-czikk alapján a milleniumi ünnepélyek emlékére Ő felsége Apostoli Királyunk mellképével ellátott és Árpád vezér honfoglalását ábrázoló **egy millió darab milleniumi emlékkoronák**

verettek, melyek külön e célra készített tokokban

egy forint eladási ár mellett

kerülnek forgalomba és **intézetünk pénztáránál** kaphatók.

Elárusítóknak, valamint nagyobb megrendeléseknél **jutalékot** engedélyezünk. Nagyvárad, 1896. május 26-án.

Az igazgatóság.

2532/1896. tk.

Csatlakozás iránti kérvénye a belényesi gör. kath. főgimnázium pénzalapja végrehajthatónak ifj. Menyhért József kokadi lakos ellen az érmelléki takarékpénztár javára 1768/1896. tkvi sz. a. elrendelt árverési ügyben.

Végzés.

A kért csatlakozás elrendeltetik s evégből a következő pót árverési hirdetmény bocsátatik ki. (167. §. 2-ik bekezdés.)

Pót árverési hirdetmény.

A belényesi gör. kath. főgimnázium pénzalapja végrehajthatónak ifj. Menyhért József kokadi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 600 frt tőkekövetelés és ennek 1889. évi január hó 1-ső napjától járó 8 százalékos kamatai, 22 frt 32 kr perbeli, 11 frt 67 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 4 frt 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. 60. tcz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a kokadi 240. sz. tjkvben A + 1. sz. a. 24. hrsz. a. foglalt beltelkes házra 400 frt, ugyanezen tjkvben A. I. 1. és 4. sor sz. a. foglalt külsőségre 833 frt, ugyanezen tjkvben A + 2. r. sz. a. foglalt szőlőre 158 frt, ugyanezen tjkvben A + 3. sorsz. szőlőre 166 frtban ezenél megállapított kikiáltási árban az érmelléki takarékpénztár érdekében 1768/896. sz. a. hozott végzésben már elrendelt árverési feltételek mellett a birói árverés az **1896. évi július 2-ik napjának d. e. 9** órájára Kokad községhezánál jelenleg csatlakozottnak kimondott végrehajtható érdekében is megtartatni rendeltetik, még akkor is, ha végrehajtható Érmelléki takarékpénztár árverési jogától elállana.

Miről 1. Pataky Ferencz felperesi ügyvédnek a pót árverési hirdetményi kivonattal,
2. ifj. Menyhért József Kokad,
3. ügyvéd Erdélyi József Nagyvárad,
4. Ruttkay Albertnek kézbesítetteti,
5. A hirdetési táblán kifüggesztetni rendeltetik.

Székelyhid, 1896. május 18.

Olasz József,
kir. albiró.

AJÁNLOM

a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe, hogy

Nagyvárad és Biharmegye

részére

mint eddig, úgy az idén is

friss töltésű

Ásvány-gyógyvizek és forrás-terményekből

nagy lerakatot tartok,

s azokat

a legjutányosabb áron árulom.

Árjegyzéket kívánatra a legnagyobb készséggel és bérmentesen küldök.

Megjegyzendő, hogy miután minden ásványviz-kereskedő, ásványviz készlete — a törvény rendelkezése folytán — a városi főorvosi hivatal ellenőrzése alatt áll **csakis friss töltésű** ásványvizek jöhetnek forgalomba.

Nagyvárad, 1896. május 1-én.

teljes tisztelettel

122 9--10

JANKY ANTAL.

Főtiszt. lelkész urak

figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda

részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	— — —	18 kr.
Kiadási " 10 iv	— — —	18 kr.
Egybekelték anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	— — —	35 kr.
Keresztelték anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	— — —	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	— — —	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	— — —	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	— — —	35 kr.
Házasságra egybekelték kivonata 100 db	— — —	65 kr.
Keresztelték kivonata 100 db	— — —	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	— — —	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	— — —	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	— 1 frt	25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	— — —	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	— — —	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	— — —	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	— — —	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	— — —	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	— — —	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	— — —	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	— — —	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	— — —	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	— — —	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	— — —	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levélpapír 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.	— — —	—
Hivatalos levélboríték 12/80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.	— — —	—
100 névjegy	— — —	1 forint.